

Денькович Н.А.
доктор філософії, викладач
державного навчального закладу
«Львівське вище професійне художнє училище»

ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПРОЯВУ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ

В умовах військового стану важливим постає завдання зміцнення українського культурного простору, підтримка патріотичного духу та формування нового покоління свідомої української нації. І в процесі виконання усіх цих завдань постає проблема реалізації новітніх педагогічних концепцій навчання та виховання у здобувачів освіти національної свідомості. В процесі створення сучасного предметного середовища, пріоритетним є формування в ньому особистості, котра здатна цінувати високохудожні твори мистецтва, а в майбутньому і надихатись ними для створення своїх виробів. Саме в цьому аспекті педагогічному колективу закладу освіти допомагає вивчення історії українського мистецтва як прояву народної творчості, яка завжди мала самобутні риси естетики і краси.

В рамках вивчення предмета «Історія декоративно-прикладного мистецтва» перед викладачем постає завдання не лише сформулювати в студентів любов до народного мистецтва, але і пояснити усі культурні процеси у формуванні національної свідомості та семантики образотворчого мислення українців. В українському етносі закладені відчуття естетичної краси, гармонії з природою, яка є головним натхненником у творчості. Також невід'ємною частиною у формуванні такої національної свідомості є художня унікальність української народної культури, яка в наш час посідає чільне місце у формуванні національного відродження та естетичного виховання молоді.

Декоративно-ужиткове мистецтво, як складова української національної культури, набуло широкого визнання не тільки в Україні, а й світі. В його предковічних образах-символах міститься чарівність української природи, складні перипетії нашої історії, особливості побуту, доброта і щедрість душі українців. Декоративно-ужиткове мистецтво України робить нас окремішними від світового мистецтва. [1, с. 79]

У виховному процесі навчального закладу виконання лабораторно-практичних робіт з предмета Історії декоративно-прикладного мистецтва і, зокрема, народної творчості, несе у собі не лише практичні навички та наочне вивчення того чи іншого виду мистецтва, але і формування патріотичного духу. (рис.1.).

Рис.1. Інтерпретація народного строю в сучасний український одяг.

Гродзевич В.

Вивчення мистецтва різних регіонів України дає підґрунтя для підготовки висоосвічених фахівців зі спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Мистецькі зразки специфічного національного творення закріплюються на мапі людства,

стають надбаннями всесвітньої культури тільки в тому разі, коли вони оцінюються як національний внесок у міжнародний фонд, коли національні досягнення репрезентують непересічні духовні цінності світового значення [2, с. 13]. Саме вишивка постає в українському народному мистецтві найбільш розповсюдженим видом. Її місце та роль у житті людини, в обрядово-ритуальній сфері освячені віковими традиціями [1, с. 82]

Важливе місце у вирішенні актуальних завдань освітньої діяльності сучасного педагога посідає один із перспективних міждисциплінарних напрямів сучасної музеології та педагогіки – музейна педагогіка. Як зазначає науковиця Маньковська Р. [3, с. 183-185], що саме таке міждисциплінарне поєднання вирішує проблеми залучення студентської молоді до інтелектуальних практик та дослідницької діяльності, а також до виконання практичних завдань з зарисовок народної спадщини. На допомогу музейним та педагогічним працівникам придуть і засоби музейної експозиції з використанням інформаційних технологій, і лекції музейних працівників про той чи інший вид діяльності, і проведення майстер-класів для студентів закладів в приміщенні музеїв. Музейна педагогіка поряд із традиційними формами роботи розвиває нові напрями діяльності, накопичує значний досвід з музейної психології, арт-терапії, роботи з молоддю та людьми похилого віку і з особливими потребами. (рис. 2).

Рис. 2. Відвідування Музею народної архітектури та побуту у Львові імені Климента Шептицького

Саме музейний простір дає можливість учням художніх спеціальностей вповні побачити все різноманіття ремесел українців, доторкнутись в інтерактивній формі до народних інструментів, детальніше оглянути народний стрій, кераміку, ковальство, ткацтво та інші види декоративно-прикладного мистецтва. На території Музею народної архітектури та побуту у Львові імені Климента Шептицького є велика кількість української традиційної дерев'яної архітектури: і хати, і господарські приміщення, і церкви, і дзвіниці, і школи. Усі ці об'єкти мають облаштований інтер'єр, що дає змогу краще зрозуміти побут українців, який був розповсюджений в сільській місцевості ще на поч.. ХХ ст.. Музейна педагогіка формує перспективний та ефективний освітньомузейний модуль інтелектуальних перетворень особистості, які дають позитивні зміни при впровадженні її в освітній процес, а результатом цього процесу постає виконання зарисовок того чи іншого виду декоративно-прикладного мистецтва: чи писанкарства, чи вишивки, чи ткацтва, чи кераміки, чи ін. (рис.3)

Рис. 3. Зарисовки косівської кераміки. Серебряков М.

Становлення особистості з її національною свідомістю є основоположним викликом сучасного українського педагога, адже людина народжується і живе в конкретному національному середовищі, і саме це середовище є невичерпним джерелом для її творчості і культурно-естетичного розвитку. Історична дистанція в часі дає можливість виявити, осягнути, реконструювати та інтерпретувати мистецькі цінності минулого. Декоративно-прикладне мистецтво України – це відтворення глибинної історії нації, її неповторного міфологічно-символічного сприйняття дійсності [1, с. 81]. Завданням педагога є допомогти студенту, а отже і майбутньому представнику української культури, осягнути спадок своїх предків. І, можливо, саме цей мистецький здобуток минулих поколінь вплине на розвиток творчості та вектор художньої діяльності того чи іншого студента-майбутнього митця.

Список використаних джерел

1. Масловська, М. Декоративно-прикладне мистецтво у полікультурному просторі України / М. Масловська // Українська полоністика. Серія: Історико-філософські дослідження. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2007. Вип. 3-4. С. 77-82.

2. Рудницька Л. Українське мистецтво в полікультурному просторі. Київ: Еке об, 2000. 208 с.

3. Маньковська Р.В. Музеї України в суспільно-історичних викликах ХХ - початку ХХІ століть. Львів : Простір М, 2016. 408 с.